

ETICKÝ KODEX ZAMĚSTNANCŮ A STUDENTŮ UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

Preambule

1. Etický kodex zaměstnanců a studentů Univerzity Palackého v Olomouci (dále jen „kodex“) shrnuje obecné etické požadavky na:
  - vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou a další tvůrčí činnost (dále jen „tvůrčí činnost“) a pedagogickou činnost akademických pracovníků Univerzity Palackého v Olomouci (dále jen „UP“),
  - pedagogickou a s ní související činnost pedagogů,
  - tvůrčí činnost vědeckých pracovníků UP,
  - činnost ostatních zaměstnanců UP v rámci jejich pracovněprávního vztahu k UP a
  - plnění studijních a se studiem souvisejících povinností studentů UP.
2. Dále v textu kodexu se pod souhrnným pojmem „zaměstnanci a studenti UP“ rozumí kategorie osob zmíněné v jednotlivých odrážkách předchozího odstavce.
3. Respektování všech v tomto dokumentu formulovaných morálních a společenských aspektů výkonu činností vyjmenovaných v odstavci 1 je nezbytným předpokladem pro status zaměstnance UP a jejího studenta.
4. Kodex je morálně zavazujícím prohlášením UP, které nemá charakter právního ani vnitřního předpisu. Jeho porušení představuje chování, které je v rozporu s morálními a společenskými principy, jejichž dodržování je pro řádný výkon činností vyjmenovaných v odstavci 1 nezbytné.
5. Kodex byl vypracován v souladu se vzorovým Etickým kodexem pro akademické pracovníky vysokých škol schváleným na 5. zasedání sněmu Rady vysokých škol dne 17. května 2007, sestaveným v souladu s Etickým kodexem výzkumných pracovníků v Akademii věd České republiky a upraven a doplněn v návaznosti na požadavek nařízení vlády č. 274/2016 Sb., o standardech pro akreditace ve vysokém školství.

Část I.

Obecné zásady

1. Zaměstnanec a student UP zachovává při činnostech vyjmenovaných v odstavci 1 preambule vysoký standard dodržování lidských mravních principů a etických zásad, plně respektuje zásady tohoto kodexu.
2. Totéž vyžaduje zaměstnanec a student UP od dalších zaměstnanců a studentů UP. Zaměstnanec UP aktivně v tomto směru působí zejména na studenty a je jim v tom vždy příkladem.
3. Zaměstnanec a student UP neobhájí a nekryje neetické chování a jednání, a to ani tehdy, bylo-li by takové chování nebo jednání zdůvodňováno účelovou prospěšností, poslušností a loajalitou.
4. Zaměstnanec a student UP považuje pedagogickou a tvůrčí činnost za integrální příspěvek k rozvoji lidského poznání, kultury, inovací a k obecnému užitku a hájí ji proti

nespravedlivému zpochybňování nebo zneužívání; pečlivě dodržuje a šíří zásady spolehlivé a důvěryhodné tvůrčí činnosti na veřejnosti, v okruhu zaměstnanců a především studentů UP.

5. Zaměstnanec a student UP trvale rozvíjí své schopnosti, rozšiřuje a prohlubuje si znalosti a dovednosti v oblasti svého profesního, budoucího profesního či studijního zaměření, obecné tvůrčí a pedagogické činnosti.
6. Zaměstnanec a student UP si zachovává kritičnost vůči výsledkům své práce, získaným poznatkům a závěrům, objektivně, kriticky, ale kolegiálně přistupuje k výsledkům dalších zaměstnanců a studentů UP, je přístupný diskusím a argumentům jiných.
7. Zaměstnanec a student UP obhajuje svobodu myšlení, bádání, vyjadřování, výměnu názorů a informací. Ve své tvůrčí činnosti, v pedagogické činnosti a v rámci studia nezastává neobjektivní ideologické či iracionální přístupy, odmítá vše, co může urážet lidskou důstojnost nebo ohrožuje řádný chod a rozvoj lidské společnosti.
8. Zaměstnanec a student UP se zdrží jakéhokoli jednání, které by mohlo být považováno za diskriminaci jakékoli skupiny osob či za sexuální obtěžování. Současně považuje za svou povinnost jakémukoli obdobnému jednání kohokoli jiného, o kterém se dozví, účinně zabránit.
9. Akademický pracovník UP s ohledem na své konkrétní povinnosti plynoucí z pracovněprávního vztahu k UP respektuje dále uvedené zásady pro pedagogy i vědecké pracovníky.
10. Student UP s ohledem na své konkrétní povinnosti ve vztahu k UP respektuje přiměřeně na něj se vztahující zásady pro pedagogy i vědecké pracovníky.

Část II.

Zásady pro pedagogickou činnost

1. Pedagog jedná se studenty vždy na základě objektivního, korektního, náročného, ale citlivého hodnocení jejich schopností, znalostí, píle a ostatních osobnostních charakteristik; při klasifikaci studijních výsledků si počíná nestranně a objektivně, ve vztahu ke studentům nevystupuje v roli nadřízeného, ale vždy uplatňuje kolegiální způsob jednání.
2. Pedagog komunikuje se studenty otevřeným a korektním způsobem, neuchyluje se k jejich podceňování, ponižování a jakémukoliv znevažování.
3. Pedagog se chová ke studentům vždy spravedlivě, nevyžaduje od nich činnosti, které patří k jeho vlastním povinnostem.
4. Pedagog předává studentům ochotně své znalosti, dovednosti a zkušenosti.
5. Pedagog se snaží pedagogicky působit nejen kvalitní výukou a výcvikem, ale za každých okolností i osobním příkladem, pečlivě dodržuje stanovená pravidla organizace výuky.
6. Pedagog se plně a iniciativně věnuje kolektivní a individuální výuce a výchově studentů, napomáhá rozvoji jejich samostatného a kritického myšlení, všestranně podporuje jejich kvalifikační růst a profesní rozvoj, tvůrčí a publikační činnost, pomáhá jim navazovat vnější kontakty včetně kontaktů mezinárodních.
7. Pedagog vyvozuje přiměřené důsledky z případných selhání a neetického chování nebo jednání studentů.

Část III.

Zásady pro tvůrčí činnost

1. Vědecký pracovník zaměřuje své aktivity v rámci tvůrčí činnosti na rozšiřování hranic lidského poznání, rozvoj uměleckých a kulturních hodnot, vzdělanosti, technických inovací atd. Vždy dbá na to, aby jeho výsledky sloužily ku prospěchu lidské společnosti.
2. Vědecký pracovník vždy dbá na to, aby těmito aktivitami neohrožoval spolupracovníky, lidskou společnost, životní prostředí, materiální, kulturní a etické hodnoty.
3. Vědecký pracovník si uvědomuje svoji odpovědnost za objektivitu, spolehlivost a přesnost svého bádání a respektuje meze používaných metod.
4. Vědecký pracovník při zveřejňování svých poznatků a výsledků dbá na jejich úplnost, ověřitelnost a objektivní interpretaci.
5. Vědecký pracovník po zveřejnění svých výsledků uchovává primární data a dokumentaci po dobu obvyklou v příslušném oboru, pokud tomu nebrání jiné legitimní závazky nebo předpisy.
6. Vědecký pracovník dbá na účelné a efektivní využívání prostředků poskytnutých mu na tvůrčí činnost.
7. Vědecký pracovník neduplikuje výzkum uskutečněný jinde, pokud to není nezbytně potřebné k ověření, doplnění nebo porovnání jeho výsledků.
8. Vědecký pracovník předává své výsledky, pokud nepodléhají legitimnímu utajení, vědecké, odborné nebo umělecké veřejnosti. Se získanými vědeckými poznatky uvážlivě seznamuje širokou veřejnost až po jejich prověření a uveřejnění v odborných médiích.
9. Vědecký pracovník se prezentuje jako autor nebo spoluautor výsledků pouze tehdy, jestliže jich sám dosáhl nebo k nim přispěl tvůrčím způsobem; důsledně se vyvaruje jakékoliv formy plagiátu.
10. Vědecký pracovník v publikacích cituje přínos svých kolegů a předchůdců, při citování vždy uvádí zřetelný a přesný odkaz na příslušný zdroj.
11. Vědecký pracovník cituje i podstatné práce, které nejsou v souladu s jeho výsledky a názory.
12. Vědecký pracovník nedělí své výsledky, tj. nedělí je zbytečně do více publikací za účelem zvyšování jejich počtu. Nezveřejňuje totéž nebo téměř totéž dílo ve více publikacích.
13. Objeví-li vědecký pracovník ve svých publikacích omyl, podnikne všechny potřebné a možné kroky k jeho nápravě, nesnaží se jej tajit nebo maskovat.
14. Vědecký pracovník provádí jemu zadanou posuzovatelskou, recenzní nebo jinou hodnotitelskou činnost osobně, nezávisle a pečlivě.
15. Vědecký pracovník chrání duševní vlastnictví autorů posuzovaných rukopisů, návrhů projektů a zpráv, uměleckých děl apod., nepoužívá údaje obsažené v hodnocených podkladech k jinému účelu než k vypracování příslušného posudku a neposkytne je třetí osobě.
16. Vědecký pracovník neprodluhuje záměrně dobu hodnocení za účelem dosažení vlastních výhod či výhod pro třetí osobu.
17. Vědecký pracovník odmítne vypracovat vědecké, odborné nebo umělecké stanovisko, jestliže by závěry mohly být ovlivněny jeho osobním zájmem, nebo na tuto skutečnost jasně upozorní; vyvaruje se jakýchkoliv vědomých střetů zájmů.
18. Vědecký pracovník expertní stanoviska zpracovává zodpovědně a vždy jen z tematické oblasti svého oboru; nepodléhá přitom vnějším tlakům.

19. Vědecký pracovník při hodnotitelských a oponentních řízeních, recenzích apod. vychází z objektivních kritérií, dodržuje pravidla zadavatele a vyžaduje to samé od ostatních účastníků daného řízení.

Část IV. Etická komise UP

1. K posouzení případů porušení ustanovení tohoto kodexu jmenuje rektor Etickou komisi UP. Etická komise UP je stálým poradním orgánem rektora.
2. Etická komise UP se skládá ze zaměstnanců jednotlivých fakult, přičemž každá fakulta je zastoupena jedním členem. Návrh na jmenování člena Etické komise UP předkládá rektorovi děkan po schválení akademickým senátem fakulty. Předsedu Etické komise UP jmenuje z členů Etické komise UP rektor na základě jejich návrhu.
3. Členy Etické komise UP jsou i dva zástupci z řad studentů, které jmenuje rektor na návrh členů Akademického senátu UP z řad studentů postoupený rektorovi místopředsdou Akademického senátu UP z řad studentů. Místopředsda Akademického senátu UP z řad studentů spolu s předsdou Etické komise UP odpovídá za doplňování členů Etické komise UP z řad studentů.
4. Vyžaduje-li to povaha posuzovaného případu, může rektor k projednávání konkrétního případu na návrh předsedy Etické komise UP jmenovat ad hoc další členy komise.
5. V případě, kdy jsou posuzováním případem jakkoli dotčena práva studentů UP, předseda Etické komise UP k projednání takového případu přizve i její členy z řad studentů. V ostatních případech se jednání Etické komise UP její členové z řad studentů neúčastní. O tom, zda ke konkrétnímu případu budou přizváni členové komise z řad studentů, rozhodne rektor při předání případu Etické komisi UP k projednání či následně kdykoli v průběhu projednání na žádost předsedy Etické komise UP, vyjde-li tato potřeba najevo. V případě, kdy Etická komise UP má projednávat porušení tohoto kodexu studentem, je účast studentských členů obligatorní.
6. Jednání Etické komise UP se řídí jejím jednacím řádem. Jednací řád Etické komise UP schvaluje na návrh předsedy Etické komise UP rektor.
7. Po předložení případu Etická komise UP vysloví ve lhůtě k tomu stanovené jednacím řádem, zda došlo v konkrétním případě k porušení ustanovení kodexu či nikoliv.
8. V případě, že Etická komise UP dojde k závěru, že projednávaným skutkem došlo k disciplinárnímu přestupku, může dát podnět děkanovi či rektorovi, aby v souladu s Disciplinárním řádem pro studenty UP dal návrh příslušné disciplinární komisi k zahájení disciplinárního řízení.

V Olomouci dne 13. prosince 2017

prof. Mgr. Jaroslav Miller, M.A., Ph.D., v. r.
rektor UP